

§ 16 a-miljøgodkendelse

af husdyrbruget
Nylund
Hesterøroddevej 104
7990 Øster Assels

31. januar 2020

Indholdsfortegnelse

1	Registreringsblad	3
2	Resume	4
3	Afgørelse om miljøgodkendelse	5
	3.1. Vurdering	5
	3.2. Retsvirkning	6
	3.3. Retsbeskyttelse.....	6
4	Vilkår	7
	4.1. Generelle vilkår	7
	4.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT	7
	4.3. Husdyrbrugets anlæg	8
5	Begrundelse for vilkår	13
	5.1. Generelle vilkår	13
	5.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT	13
	5.3. Husdyrbrugets anlæg	14
6	Ansøgers miljøkonsekvensrapport	16
	6.1. Ikke-teknisk resumé	16
	6.2. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	17
7	Ammoniakdeposition og bilag IV-arter	33
	7.1. Beskyttelsesniveau for ammoniakdeposition	33
	7.2. Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder	33
	7.3. Bilag IV-arter	34
8	Offentliggørelse	35
9	Klagevejledning	36
10	Bilag	37

1 Registreringsblad

Titel:	§ 16 a-miljøgodkendelse af husdyrbruget Nylund, Hesterøroddevej 104, 7990 Øster Assels
Dato for ikrafttrædelse:	31. januar 2020
CVR-nr.:	29256209
CHR-nr.:	28434
Ejendomsnr.:	7730059942
Ansøger:	Mogens Balle Kristensen Hesterøroddevej 104 7990 Øster Assels Mobil: 2180 2047 E-mail: moba@mail.dk
Konsulent:	Landbo Limfjord Nina Ottesen Reservevej 85 7800 Skive CVR-nr.: 2624 3076 Tlf.nr.: 9615 3005 E-mail: ngo@landbo-limfjord.dk
Tilsynsmyndighed:	Morsø Kommune
Ansøgningskema:	209742
Version:	6

2 Resume

Morsø Kommune har den 25. april 2019 modtaget en ansøgning om § 16 a-miljøgodkendelse på Hesterøroddevej 104, 7990 Øster Assels.

Der søges om godkendelse til en sobesætning med smågrise med et eksisterende produktionsareal på 3.836 m², inklusiv 4 eksisterende gyllebeholdere med et samlet overfladeareal på 2.354 m². Derudover søges der godkendelse til en ny farestald med et produktionsareal på 1.000 m², en ny løbe- og drægtighedsstald med et produktionsareal på 1.850 m² samt overdækning af én af de eksisterende gyllebeholdere.

Der søges desuden om opførelse af 2 fodersiloer med en højde på 13,41 meter og en diameter på 14,60 meter samt et foderudtag på cirka 30 m².

Den samlede ammoniakemissionen fra husdyrbruget bliver 6.547 kg NH₃-N pr. år.

3 Afgørelse om miljøgodkendelse

Morsø Kommune meddeler hermed godkendelse til husdyrbruget på Hesterød-
devej 104, 7990 Øster Assels.

Godkendelsen er meddelt efter § 16 a, stk. 2 i Husdyrbrugloven¹.

Der meddeles godkendelse til en sobesætning med smågrise med et eksisterende produktionsareal på 3.836 m², inklusiv 4 eksisterende gyllebeholdere med et samlet overfladeareal på 2.354 m². Derudover meddeles der godkendelse til en ny farestald med et produktionsareal på 1.000 m², en ny løbe- og drægtighedsstald med et produktionsareal på 1.850 m² samt overdækning af én af de eksisterende gyllebeholdere.

Der meddeles desuden godkendelse til opførelse af 2 fodersiloer med en højde på 13,41 meter og en diameter på 14,60 meter samt et foderudtag på cirka 30 m².

Morsø Kommune meddeler hermed dispensation til afstandskravene til beboelse på samme ejendom. Der er desuden i en adskilt afgørelse meddelt dispensation til at fjerne et dige på ejendommen, som ikke er påklaget.

Den samlede ammoniakemissionen fra husdyrbruget bliver 6.547 kg NH₃-N pr. år.

3.1. Vurdering

Ansøger har indsendt en ansøgning via www.husdyrgodkendelse.dk, og har samtidig indsendt en redegørelse og vurdering, som krævet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens² Bilag 1. Morsø Kommune har konstateret at alle relevante oplysninger er afgivet, samt at ansøgers konsulent har foretaget de korrekte vurderinger af den potentielle påvirkning på miljøet bredt set. Konsulentens oplysninger og vurderinger fremgår af Afsnit 6.

Det vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak er overholdt.

Morsø Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, der er foreneligt med omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

Morsø Kommune vurderer, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områder væsentligt eller ødelægge plantearter, eller yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Kommunens vurdering af dette fremgår af afsnit 7.

¹ Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbek. nr. 520 af 1. maj 2019

² Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 718 af 8. juli 2019

3.2. Retsvirkning

Godkendelsen bortfalder helt eller delvist, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter det er meddelt, jævnfør § 59 a, stk. 1 i Husdyrbrugloven. Fra det tidspunkt hvor godkendelsen er udnyttet, skal den være udnyttet i en periode på 3 år i træk. I modsat fald bortfalder godkendelsen til den del af produktionsapparatet, der ikke har været udnyttet i løbet af de 3 år.

Hvor intet andet er nævnt, er vilkårene gældende fra den dag godkendelsen tages i brug. Husdyrbruget skal leve op til gældende lovgivning uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrbrugloven. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser, herunder byggetilladelse og nedsivningstilladelse skal indhentes særskilt.

Forhold omkring for eksempel MRSA er ikke reguleret efter Husdyrbrugloven, og er derfor ikke nævnt eller behandlet i miljøgodkendelsen. Der henvises til Statens Seruminstitut for yderligere oplysninger.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagevejledningen fremgår af afsnit 9.

3.3. Retsbeskyttelse

Godkendelsen er gældende fra tidspunktet for offentliggørelse af den endelige godkendelse.

Godkendelsen er omfattet af reglerne om revurdering efter Husdyrbrugloven. Kommunalbestyrelsen foretager den første regelmæssige revurdering, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor godkendelsen er meldt, og herefter hvert 10. år.

Godkendelsen medfører, at husdyrbruget bliver omfattet af Husdyrbruglovens kontinuitetsbestemmelser.

Hans-Jakob Sørensen
Sagsbehandler
Teknik og Miljø

Nykøbing Mors, den 31. januar 2020

4 Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

4.1. Generelle vilkår

- 1) Miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med godkendelsens indhold og betingelser
- 2) Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen (afsnit 6), med de ændringer der følger af vilkårene i denne godkendelse
- 3) Den nye farestald skal opføres i samme farve- og materialer, samt i samme højde, terrænniveau og taghældning som det eksisterende. Stalden må opføres op til cirka 26 meter bred og 80 meter lang
- 4) Den nye løbe- og drægtighedstald skal opføres i samme farve- og materialer, samt samme højde, terrænniveau og taghældning som det eksisterende. Stalden må opføres op til cirka 28 meter bred og 75 meter lang
- 5) De 2 fodersiloer må maksimalt have en højde på 13,5 meter og en diameter på 15 meter. Fodersiloerne skal være lavet af stål og være opført i grå farve
- 6) Alle dræn på byggefeltet og i 15 meters afstand herfra, skal omlægges eller føres i lukkede, impermeable rør før byggeriet påbegyndes. Tilladelse til enhver ændring af drænsystemet skal forhåndsgodkendes af Morsø Kommune som vandløbsmyndighed

4.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT

Egenkontrol

- 7) Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal, være opstillet overskueligt, opdateret og let tilgængelig for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år. Driftsjournalen kan afløses af et miljøledelsessystem for hele bedriften, så længe nedenstående aktiviteter registreres
- 8) Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
  - Forbrug af el, olie og vand
  - Kvitteringer for afleveret affald, jf. vilkår 30
  - Logbog for gyllebeholdere, jf. vilkår 9
  - Logbog for gyllekøling, jf. vilkår 22

BAT-emissionskrav

- 9) Gyllebeholder 1 og 2, jf. vilkår 14, skal være forsynet med en fast overdækning, i form af teltoverdækning med indvendigt skørt, som sikrer mod indvendig korrosion af gyllebeholderen

- 10) Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Teltoverdækningen må dog højst stå åben i et døgn
- 11) Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen. Morsø Kommune skal straks underrettes herom. Der skal føres en logbog for gyllebeholderen med fast overdækning, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation

Energiforbrug

- 12) Ved nyanskaffelser af driftsanlæg og -maskiner skal der, i det omfang det ligger inden for en rimelig økonomisk ramme, anvendes den bedst tilgængelige teknologi. Tilsynsmyndigheden kan, på baggrund af tilsyn med Vilkår 8, kræve at der foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer på ejendommen gennemgås. Der udarbejdes en handleplan, med redegørelse for husdyrbrugets anvendelse af mest energibesparende foranstaltninger i produktions- og driftsøjemed, hvis tilsynsmyndigheden vurderer at det er nødvendigt

Vandforbrug

- 13) Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres

4.3. Husdyrbrugets anlæg

Indretning og drift

- 14) Husdyrbruget tillades til et maksimalt produktionsareal med dyretyper, staldsystemer, opbevaringsanlæg og teknologi som anført i nedenstående tabeller:

Gødningsopbevaringsanlæg				
Nr.	Anlæg	Teknologi	Effekt af teknologi (Reduktion i %)	Overfladeareal (m ²)
1	Gyllebeholder 1	Telt	50	801
2	Gyllebeholder 2	Telt	50	773
3	Gyllebeholder 3	-	-	646
4	Procestank	.	-	134
I alt				2.354 m²

Stalde og produktioner						
Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Ventilation	Miljøteknologi og reduktion	Produktionsareal (m ²)
1	Drægtig-	Individuel opstaldning, delvis	Søer, golde og	Mekanisk	-	1.010

	hedsstald	spaltegulv	drægtige			
		Individuel opstaldning, fuldspaltegulv				75
2	Løbestald	Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Søer, golde og drægtige	Mekanisk	-	390
		Individuel opstaldning, fuldspaltegulv				160
3	Farestald 1	Kassestier, delvis spaltegulv	Søer, diegivende	Mekanisk	-	161
4	Farestald 2					161
5	Farestald 3					161
6	Farestald 4					161
7	Farestald 5					161
8	Farestald 6					161
9	Smågrise 1	Toklimastald, delvis spaltegulv	Smågrise	Mekanisk	-	148
10	Smågrise 2					148
11	Smågrise 3					148
12	Smågrise 4					148
13	Smågrise 5					148
14	Smågrise 6					74
15	Smågrise 7					148
16	Smågrise 8					148
17	Ny løbe-dr	Løsgående, delvis spaltegulv	Søer, golde og drægtige	Mekanisk	Gyllekøling	1.850
18	Ny farestald	Kassestier, delvis spaltegulv	Søer, diegivende	Mekanisk	Gyllekøling	1.000
19	Polte	25-49 % fast gulv	Alle svin	Mekanisk	-	125
I alt						6.686 m²

- 15) I staldafsnit 17 og 18 skal der anvendes gyllekøling, der er forbundet med en varmepumpe. Gyllekølingen skal anvendes på et areal på 1.540 m² i gyllekanalerne i staldafsnit 17 og 1.035 m² i gyllekanalerne i staldafsnit 18
- 16) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 35,3 W/m²
- 17) Varmepumpen skal levere en årlig køleydelse på mindst 796.262,1 kWh Varmepumpen skal være forsynet med en timetæller til dokumentation af årlig driftstid. Den årlige driftstid skal være 8.760 timer
- 18) Der skal være monteret en typegodkendt energimåler på varmepumpen. Energimåleren skal være forsynet med automatisk datalogger, der registre-

rer den månedlige og årlige køleydelse målt i kWh. Hvis der i stedet anvendes et anlæg med timetæller, skal det overfor tilsynsmyndigheden kunne dokumenteres, at vilkår 17 er overholdt

- 19) Gyllekølingsanlægget skal være forsynet med et trykovervågningssystem, en alarm samt en sikkerhedsanordning, der i tilfælde af lækage stopper gyllekølingsanlægget. Gyllekølingsanlægget må ikke kunne genstarte automatisk
- 20) Vedligeholdelse af gyllekølingsanlægget skal ske i overensstemmelse med producentens vejledning. Vejledningen skal opbevares på husdyrbruget. Ved udskiftning af varmepumpen, skal dokumentation for køleeffekt på gyllekøleanlæg indsendes til tilsynsmyndigheden før anlægget tages i drift
- 21) Der skal indgås en skriftlig aftale med en godkendt montør med VPO-certifikat eller tilsvarende certificering om kontrol og service af gyllekølingsanlægget mindst én gang årligt. Den årlige kontrol skal som minimum bestå af følgende: afprøvning og funktionssikring af trykovervågningssystemet, alarmer samt sikkerhedsanordningen, samt kontrol af kølekredsens ydelse
- 22) Enhver form for driftsstop skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop, der har en varighed på mere end 1 uge. Registreringen fra datalogger, logbogen, den skriftlige kontrolaftale, de årlige kontrolrapporter samt øvrige servicereporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende

Lugt

- 23) Driften må ikke give anledning til væsentlige lugtgener uden for ejendommens areal. Kommunen har mulighed for på et senere tidspunkt at påbyde lugtreducerende tiltag. Denne mulighed kan tages i anvendelse, hvis Kommunen vurderer, at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end de, der lå til grund for vurderingerne i denne godkendelse

Støj

- 24) Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet må ikke overstige følgende grænseværdier, målt ved nabobeboelser

Ugedag	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag – fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter

1,5 meter over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.

Almindelig kørsel med traktorer og andre maskiner er ikke omfattet af støjkravet

Lys

- 25) Udendørs belysning skal være forsynet med bevægelsessensor, der sikrer at lyset kun er tændt i op til en halv time ad gangen, med mindre der er nødvendig aktivitet på anlægget

Skadedyr

- 26) Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi

Gødningshåndtering

- 27) Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderen kan rumme den mængde gylle, der påtænkes udpumpet. Hvis der forekommer spild, skal det straks opsamles
- 28) Der må ikke indsættes dyr i de nye stalde, før end at der er mindst 9 måneders kapacitet til rådighed
- 29) Husdyrbruget skal til enhver tid råde over en opbevaringskapacitet på 9 måneder, til husdyrgødning, restvand og vaskevand m.v.

Affald

- 30) Kvittinger for leveret affald til henholdsvis miljøstation, genanvendelse og forbrænding skal gemmes i minimum 5 år, og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende
- 31) Affald skal sorteres efter type, opbevares, transporteres og bortskaffes i henhold til det til enhver tid gældende regulativ for Morsø Kommune

Driftsforstyrrelser og uheld

- 32) Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks kontaktes via tlf. 112
- 33) Der skal altid foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld. Beredskabspla-

nen skal kontrolleres/revideres mindst 1 gang om året, samt såfremt det viser sig nødvendigt. I tilfælde af uheld skal disse noteres særskilt i en logbog. Beredskabsplanen skal kunne forevises ved tilsyn

- 34) Beredskabsplanens indhold skal være tilgængelig og kendt af gårdens ansatte og øvrige som arbejder på ejendommen og udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have adgang til en udgave af beredskabsplanen på et for dem forståeligt sprog

Husdyrbrugets ophør

- 35) Hvis husdyrbruget ophører med driften, skal det sikres, at der sker en oprydning på ejendommen for at forebygge forurening. Ved husdyrbrugets ophør skal alle gyllebeholdere, fortanke og gyllekældre på ejendommen tømmes. Alle staldanlæg og foderopbevaringsanlæg skal rengøres og alt affald bortskaffes i henhold til gældende lovgivning
- 36) Morsø Kommune skal kontaktes med henblik på at aftale hvilke foranstaltninger, der skal til for at fjerne forurenende kilder, herunder bygninger, silo eller tankanlæg

5 Begrundelse for vilkår

Godkendelsen er givet på en række vilkår, der samlet har til formål at sikre, at husdyrbruget bliver drevet på en hensigtsmæssig måde, og med en minimal risiko for at skade miljøet utilsigtet. En lang række forhold er i dag omfattet af den generelle lovgivning i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, men Morsø Kommune har tilføjet enkelte vilkår. Begrundelse for vilkårene er beskrevet herunder.

5.1. Generelle vilkår

Vilkåret om tilgængelighed er stillet for at imødegå, at der skal opstå tvivl om ansvarsfordelingen, særligt i tilfælde hvor husdyrene på en ejendom er ejet af en anden end ejendommens ejer. Vilkåret er desuden relevant i de tilfælde, hvor den daglige drift og tilstedeværelse på husdyrbruget er uddelegeret til en driftsleder.

Vilkåret om indretning og drift i henhold til ansøgningsmaterialet er stillet, for at sikre at husdyrbruget ikke indrettes og drives på en måde, der afviger væsentligt fra det projekt, kommunen har foretaget sine vurderinger på.

Få at sikre at grundlaget for kommunens vurdering af projektets påvirkning på landskabelige forhold og ejendommens fremtræden fastholdes, stilles der vilkår til det nye byggeris udformning og dimensioner. Byggeriets placering anses for at være dækket af vilkår 2.

Skulle der forefindes dræn indenfor byggefeltet og indtil 15 meter fra dette, skal ansøger sikre, at de enten omlægges eller lægges lukkede, impermeable rør. Alle nødvendige tilladelser til ændring af drænsystemet skal være indhentet, inden projektet kan realiseres. Der er stillet vilkår til dette.

5.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT

For at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold, er det væsentligt at foretage en vurdering af anvendelsen af ressourcer og emission af forurenende stoffer fra produktionen.

Et af Husdyrbruglovens hovedformål er, at det særligt skal tilsigtes at fremme anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder renere teknologi, således at ressourceforbruget og tabene af forurenende stoffer til omgivelserne bliver mindst mulig. BAT er således et bredt begreb, der for husdyrbrug omfatter alle anvendte teknikker og miljøteknologi til nedbringelse af forurening.

Hvorvidt husdyrbruget lever op til kravet om anvendelse af BAT beror på en helhedsvurdering under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. Der skal således være en miljøeffekt af investeringen, der står i forhold til omkostningerne, for at anvendelsen af den miljøforbedrende teknik kan defineres som værende BAT. Ligesom der skal tages hensyn til teknikkernes tekniske og praktiske egnethed som virkemiddel til nedbringelse af forurening. Endelig skal der ved vurderingen af hvad der i det konkrete tilfælde er BAT, tages hensyn til landbrugssektorens økonomiske muligheder. For at sikre at BAT opnås og fastholdes, stilles vilkårene 7-13.

5.3. Husdyrbrugets anlæg

Indretning og drift

Der er stillet vilkår, der skal fastholde ansøger på de produktionsarealer og øvrige oplysninger, der ligger til grund for Morsø Kommunes godkendelse.

Lugt

Husdyrgodkendelse.dk har lavet en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Der stilles vilkår om at driften ikke må give anledning til væsentlige lugtgener, samt at Kommunen har mulighed for på et senere tidspunkt at påbyde lugtreducerende tiltag, hvis Kommunen vurderer at der forekommer lugtgener, der er væsentligt større end de, der ligger til grund for ovennævnte vurdering.

Støj

For også fremadrettet at sikre de nærmeste nabobeboelser og sommerhuse mod væsentlige støjgener, stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Lys

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige lysgener, stilles der vilkår til udendørs belysning.

Skadedyr

For også i fremtiden at kunne sikre naboer, vil der blive stillet vilkår om fortsat at bekæmpe fluer i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Gødningshåndtering

På Hesterøddevej 104 er 3 gyllebeholdere, og 1 procestank med en kapacitet på i alt 8.700 m³ og et overfladeareal på 2.354 m².

Der er stillet vilkår om, at der inden udpumpning af gylle fra staldene skal sikres, at gyllebeholderen kan rumme den udpumpede mængde samt at spild skal opsamles. Dette sker for at mindske risikoen for utilsigtet gyllespild på jorden.

Opbevaringskapaciteten på anlægget er i dag vurderet til ca. 7 måneder. Da det er en væsentlig forudsætning for hensigtsmæssig udkørsel af husdyrgødning, at der er kapacitet nok, stilles der vilkår om, at dyrene ikke indsættes i staldene, før end at der er mindst 9 måneders kapacitet til rådighed, samt at der efterfølgende altid skal være 9 måneders opbevaringskapacitet.

Morsø Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkeligt hensyn med vilkårene, således at gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller skade for miljøet.

Affald

Ansøger skal til enhver tid efterleve reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr³, samt håndtere og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens regulativer. Der stilles vilkår til at kvitteringer for leveret affald til henholdsvis miljøstation, genanvendelse og forbrænding skal gemmes i minimum 5 år, og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende. Det er BAT at styre sine ressourcer, også når de er forbrugt.

Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning, enten ved sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpling af gylle fra staldanlæg til fortank.

Der stilles vilkår om at alarmcentralen skal alarmeres, hvis der sker et uheld. Der stilles desuden vilkår om at beredskabsplanen skal opdateret, være tilgængelig og kendt af de ansatte, samt ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft oversættes til et for dem forståeligt sprog.

Vilkårene er stillet for at sikre, at de ansatte på husdyrbruget kan reagere hensigtsmæssigt på en situation, hvor der kan ske skade på miljøet.

Husdyrbrugets ophør

Der er stillet to vilkår for at sikre, at husdyrbruget efter sit ophør ikke vil give anledning til skade på miljøet, og for at pålægge driftsherren en dialog med tilsynsmyndigheden om, hvordan anlægget bedst muligt sikres/anvendes efterfølgende.

Husdyrbruget skal fortsat være opmærksom på de generelle regler om ophør for IE-husdyrbrug, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 46.

---

³ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde dyr nr. 558 af 1. juni 2011

6 Ansøgers miljøkonsekvensrapport

Dette afsnit indeholder de oplysninger og vurderinger, ansøger og dennes konsulent har afgivet i forbindelse med ansøgningen. Morsø Kommunes vurdering i Afsnit 3 er baseret på disse oplysninger, samt ansøgningen på husdyrgodkendelse.dk og kommunens eget kendskab til de lokale forhold. Alle oplysninger til punkterne A1 – A5 fremgår af Afsnit 1 på side 3.

6.1. Ikke-teknisk resumé

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Hesterøroddevej 104, 7990 Øster Assels.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte medfører. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Ansøgning og miljøkonsekvensrapport er udarbejdet af miljøchefkonsulent Nina Ottesen, Landbo Limfjord.

Hvad søges der om

Der søges om miljøgodkendelse af eksisterende stalde med et produktionsareal på ca. 3.836 m² til sohold og smågriseproduktion inklusiv godkendelse af fire eksisterende gyllebeholdere. Der søges desuden om godkendelse af en ny farestald med et produktionsareal på 1.000 m² og en ny løbe/drægtighedsstald med et produktionsareal på 1.850 m². I forbindelse med denne godkendelse til opførelse af 2 nye udendørs siloer til opbevaring af korn samt et foderudtag på ca. 30 m², hvori der kan placeres en container til udtag af færdigblandet foder til anden ejendom. Placering af alle stalde og øvrige anlæg kan ses i bilag 2

Konsekvenser for omkringboende, natur og miljø

Det er i miljøkonsekvensrapporten vurderet, hvilke konsekvenser det ansøgte vil have for omkringboende og for naturen og miljøet i området.

Lugt

Udvidelsen medfører, at der sker en forøgelse af lugten. Beregningerne viser dog, at alle lovens krav til den maksimale lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt.

Landskab

Det ansøgte vil ikke få nogen indvirkning på landskabet i området, fordi der er tale om en tilbygning til en eksisterende ejendom, og fordi den samlede bygningsmasse udefra ikke vil synes væsentligt anderledes end den nuværende.

Påvirkning af natur

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Idet der ikke er kendskab til artsfund i området, og fordi udvidelsen ikke medfører forringelse af beskyttede naturområder, vurderes det, at de byg-

ningsmæssige ændringer, herunder den valgte placering af de nye anlæg, ikke vil have en negativ indvirkning på forekomsten af bilag IV-arter i området.

Bedste tilgængelige teknik

For husdyrbrug er der krav om altid at anvende den bedst tilgængelige teknik. I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak der må komme fra husdyrbruget. I det ansøgte projekt er dette løst ved at etablere gyllekøling i den nye løbe-drægtighedsstald og farestald, samt ved overdækning af den ene gyllebeholder.

Alternative teknologier

I forbindelse med ansøgningen er flere forskellige ammoniakreducerende teknologier blevet overvejet. Forsuring og luftrensning er blevet overvejet, men fordi varmen fra gyllekøling kan anvendes til opvarmning af stalde og stuehus, er denne løsning valgt som den mest miljøvenlige.

Alternative løsninger

Mogens Balle Kristensen har overvejet flere forskellige mulige alternativer til det ansøgte, herunder alternative teknologier og alternative placeringer af de nye stalde. Idet overskudsvarmen fra gyllekølingen kan bruges til opvarmning af stalderne, er dette alternativ valgt som det mest bæredygtige. Placeringen af stalderne er den eneste mulige i forhold til både den interne logistik og terrænet i området. Det vurderes, at det ansøgte er det bedst mulige alternativ under hensyntagen til både driften af ejendommen og til det omkringliggende miljø.

Ophør

Hvis husdyrbruget ophører, vil gyllebeholdere, fortanke og gyllekanaler blive tømt og rengjort. Stalde, fodersiloer og foderrum tømmes og rengøres, olietanke tømmes, og farligt affald, herunder spildolie, kemikalier og medicin bortskaffes efter kommunens affaldsregulativ.

6.2. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

6.2.1. Indretning og drift af anlæg m.m.

De eksisterende driftsbygninger på Hesterøroddevej 104 består af et staldanlæg til svineproduktion med et produktionsareal på ca. 3.836 m² i alt. Dertil kommer fem gyllebeholdere på henholdsvis 3.200, 3.200, 1.800, 500 og 200 m³. Den mindste tank er nedgravet.

Placering af de enkelte anlæg kan ses på bilag 2 og 4. Detaljeret oversigt over stalde og gulvtyper i ansøgt drift kan ses på bilag 3.

6.2.2. Anlægsarbejder, bygningsændringer m.m.

I forbindelse med godkendelsen etableres der en ny farestald og en ny løbe-drægtighedsstald med et produktionsareal på henholdsvis 1.000 m² og 1.850 m². Stalderne opføres i samme byggestil som det eksisterende, som er gule bakkesten og gråt eternittag. Den nye drægtighedsstald vil få samme taghøjde og -hældning. Den nye farestald vil ikke få den samme taghøjde, da bygningen er for smal, og heller ikke den samme taghældning, da taget er for fladt. Den eksiste-

rende fare-/fravænningsstald har en benhøjde på 2,7 meter, en kiphøjde på 8,5 meter og en taghældning på 17 grader. Den eksisterende løbe-/drægtighedsstald har en benhøjde på 2,7 meter, en kiphøjde på 8,5 meter og en taghældning på 21 grader.

Farestalden laves som en tilbygning på den vestlige side af den eksisterende farestald, mens løbe-drægtighedsstalden bygges som en fritliggende stald øst for den eksisterende løbe-drægtighedsstald. Løbe-drægtighedsstalden bliver 28 meter bred og 75 meter lang. Farestalden bliver 16 meter bred og 80 meter lang.

I forbindelse med godkendelsen etableres der 2 nye fodersiloer. Siloerne bliver 13,41 meter høje med en diameter på 14,60 meter. Siloerne er lavet af stål, og er i grå farver. Byggeriet placeres i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Placeringen af de nye og de eksisterende anlæg kan ses på bilag 2 og 4.

6.2.3. Forhold til andre husdyrbrug

Hesterørdevej 104 er ikke teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

6.2.4. Beliggenhed og omgivelser

Hesterørdevej 104 ligger på det sydlige Mors med kort afstand til Limfjorden mod både vest, syd og nord. Der er ca. 2.000 meter til Øster Assels mod nordøst og ca. 1.800 meter til Vester Assels mod nordvest.

Ejendommen ligger i et område, der kommuneplanen 2013-2025 er udpeget til landskabeligt beskyttelsesområde, hvor udviklingen, og deraf følgende forandringer, herunder nyt byggeri, tekniske anlæg og ændret arealanvendelse, skal indpasses i den eksisterende karakter under hensyntagen til landskabets vedligeholdelsesmæssige tilstand og uforstyrrelighed.

Ejendommen er desuden placeret i kystnærhedszonen. Kystnærhedszonen er en ca. 3 km bred zone, som dækker alle kommunens kystlandskaber. Kystlandskaberne skal som udgangspunkt friholdes for byggeri og anlæg, der ikke planlægningsmæssigt eller funktionelt er afhængigt af en kystnær beliggenhed. Kystlandskaberne opdeles i 4 områdetyper - strandzonen, beskyttelseszonen, planlægningszonen og kystbaglandet. Hesterørdevej 104 er beliggende i planlægningszonen, hvor der kan planlægges byggeri og større tekniske anlæg, der er afhængigt af en kystnær lokalisering eller nødvendigt for at udnytte allerede foretagne samfundsmæssige investeringer.

Farestalden etableres som en tilbygning på siden af den eksisterende farestald og kan ikke ses fra omkringliggende arealer.

Den nye løbe-drægtighedsstald placeres øst for og i umiddelbar tilknytning til de eksisterende stalde. Fra afstand vil det ikke være muligt at adskille de enkelte staldanlæg fra hinanden, og det overordnede visuelle indtryk af ejendommen vil ikke blive væsentligt anderledes.

Idet de nye stalde, siloer og foderudtag etableres inden for eller i tilknytning til ejendommens nuværende bygningsfelt, vurderes det ansøgte ikke at være i strid med udpegningerne i kommuneplanen.

Etablering, udvidelse og ændring af anlæg, der medfører forøget forurening eller forøgede gener for omgivelserne skal overholde afstandskravene i Husdyrbruglovens §§ 6 og 8. I nedenstående skema er anført afstandskravene samt den faktiske afstand til området fra bygningsmassen, herunder bl.a. de nye tilbygninger og poltestalden.

§ 6			
Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Nabobeboelse	339 meter	Lunden 12	50 meter
Byzone eller sommerhusområde	1.594 meter	Øster Assels	50 meter
Område der i kommuneplanens rammedel er udlagt til fremtidig byzone eller sommerhusområde	> 4.800 meter	Sommerhusområde ved Sillerslev	50 meter
Område i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv, rekreative formål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner eller lignende	> 3.800 meter	Lokalplan for Sønderby og Sillerslev Havn	50 meter

§ 7			
Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Kategori 1-natur	1.126	Strandengsområde – nordvest	10 meter
Kategori 2-natur	1.267	Overdrevsareal - syd	10 meter

§ 8			
Nærmeste	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning	416 meter	Hesterørødvej 101	25 meter
Vandforsyning til almen vandforsyning	1.586 meter	Sydsmors Vandforsyning	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m ²	52 meter	Sø ved ejendom	15 meter
Offentlig og privat fællesvej	306 meter	Til Lunden	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	> 25 meter	-	25 meter
Beboelse på samme ejendom	12 meter	Stuehus	15 meter
Naboskel	89 meter	Nord for ejendommen	30 meter

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i Husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt, bortset fra afstandskrav til beboelse på samme ejendom.

Der er på ejendommen tidligere givet tilladelse til at fjerne en stor del af to diger for at få plads til de eksisterende stalde. Nu søges der tilladelse til at fjerne den

sydligste del af det vestlige dige. Digets placering kan ses på kortet nedenfor. Begrundelse for fjernelse af diget er, at den nye farestald ikke kan placeres andre steder uden at det vil gå ud over både de landskabelige og de driftsmæssige forhold på ejendommen. Den røde oval viser den del, der nu søges tilladelse til at fjerne. De blå ovaler viser den del af de to diger, der tidligere er givet tilladelse til at fjerne. Morsø Kommune har den 27. august 2019 givet dispensation til at fjerne diget.

Det vurderes overordnet, at den ansøgte udvidelse ikke vil ændre på det visuelle indtryk af ejendommen og ikke vil skæmme landskabsoplevelsen, hverken for forbi passerende eller naboer.

6.2.5. Ammoniakemission

Ammoniakemissionen fra husdyrbruget målt i kg NH₃-N for henholdsvis ansøgt drift, nudrift og 8-års drift kan ses i nedenstående skema:

Drift	Emission fra stalde	Emission fra lager	Samlet emission
Ansøgt drift	5.946,7	600,2	6.546,9
Nudrift	3.372,2	754,9	3.966,8
8-års drift	3.372,2	794,7	3.966,8

På grund af de nye stalde og det øgede dyrehold, stiger ejendommens ammoniakemission med ca. 35 % i ansøgt drift i forhold til den nuværende drift og 8-års driften.

BAT-niveauet er udregnet i www.husdyrgodkendelse.dk til 6.553 kg NH₃-N/år. Med en samlet emission på 6.547 NH₃-N/år er BAT-niveauet overholdt med 6 kg.

I ansøgningssystemet er det vist, at det ansøgte overholder alle lovens afskæringskriterier, når der etableres gyllekøling i den nye løbe-drægtighedsstald og samtidig overdækning af en af gyllebeholderne.

Med opfyldelse af BAT-krave, bidrager det ansøgte dermed til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

På baggrund heraf vurderes det, at ammoniakemissionen fra det godkendte produktionsareal på Hesterøroddevej 104 ikke vil påvirke miljøet, luften eller menneskers sundhed i negativ retning i en væsentlig negativ retning.

Ammoniakdeposition til naturområder

En oversigt over ammoniakbelastningen fra anlægget til nærliggende natur kan ses i nedenstående skema:

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Sø	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,7	0,7	2,0
Sø ved ejendom	Kategori 3	Ansøger	0	V	2,7	2,7	4,6
Sydvest	Kategori 3	Ansøger	2	Bn	0,1	0,1	0,3
Syd	Kategori 2	Ansøger	2	Bn	0,0	0,0	0,1
Vest	Kategori 1	Ansøger	2	Bn	0,1	0,1	0,2

Nærmeste kategori 1 natur ligger ca. 1.100 meter nordvest for ejendommen i form af et strandengsområde beliggende ved Rotholme og indenfor Natura 2000 område nr. nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø. Strandengen er besigtiget i 2004 og vurderet til god naturtilstand. Arealet er besigtiget igen i 2011 og vurderet til samme naturtilstand. Mer- og totalbelastningen til dette areal fra stald og lager er i ansøgningssystemet beregnet til henholdsvis 0,1 kg NH₃-N/år og 0,2 kg. NH₃-N/år. Kravet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derfor overholdt.

Nærmeste kategori 2 natur er et overdrevsareal, der ligger syd for Hesterøroddevej 104. Afstanden hertil er ca. 1.300 meter. Overdrevet er besigtiget i 1993. Mer- og totalbelastningen til dette areal fra stald og lager er beregnet til henholdsvis 0,0 kg NH₃-N/år og 0,1 kg NH₃-N/år i ansøgningssystemet. Der er tale om kategori 2-natur, hvortil husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens krav er en totaldeposition på maksimalt 1 kg NH₃-N/år.

Umiddelbart syd for husdyrbruget - i en afstand af ca. 60 meter fra staldene - ligger en § 3 registreret sø. Søen er besigtiget i 1987 og beskrevet som en gravet og indhegnet havesø umiddelbart op ad gården. Som følge af den korte afstand til søen, vil ammoniakdepositionen fra anlæggene være ca. 1,9 kg NH₃-N/år i merdeposition i forhold til nudrift og 8-årsdrift. Totaldepositionen i søen er 4,6 kg NH₃-N/år. På baggrund af søens beliggenhed klods op ad en ejendom med stor svineproduktion og deraf følgende mangeårig næringsstofpåvirkning, vil søen ik-

ke være af særlig ammoniakfølsom karakter. Udvidelsen på Hesterøroddevej 104 vurderes derfor ikke at resultere i en væsentlig forringelse af søens naturkvalitet.

Der ligger en kategori 3 mose, ca. 600 meter sydvest for Hesterøroddevej 104. Mosen er besigtiget i 2013 og klassificeret som mose og kær med undertyperne højstaude-/rørsump og fugtigt krat. Naturtilstanden er vurderet som dårlig. Ammoniakdepositionen fra anlæggene til mosen er ca. 0,1 kg NH₃-N/år i merdeposition i forhold til nudrift og 8-årsdrift. Totaldepositionen i mosen er 0,3 kg NH₃-N/år. Lovens afskæringskriterier er derfor overholdt, og udvidelsen på ejendommen forventes ikke at forringe mosens naturtilstand.

Ud over ovennævnte naturområder ligger der en række § 3 beskyttede søer i området omkring Hesterøroddevej 104. Ingen af disse naturområder er klassificeret over kategori 3 natur.

Bilag IV-arter

Bilag IV-arter vil typisk have leve- og ynglesteder i og i nærheden af de beskyttede naturområder. Hvis disse naturområder påvirkes og ændres i negativ retning, kan det derfor medvirke til forringede levevilkår for bilag IV-arterne. Der er ikke kendskab til specifikke artsfund i området omkring Hesterøroddevej 104.

Idet der ikke er kendskab til artsfund i området, og fordi udvidelsen ikke medfører forringelse af beskyttede naturområder, vurderes det, at de bygningsmæssige ændringer, herunder den valgte placering af de nye anlæg, ikke vil have en negativ indvirkning på forekomsten af bilag IV-arter i området.

6.2.6. Lugtemission

Lugtbidrag til naboer og omkringboende

Husdyrgodkendelse.dk har lavet en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger. Som det ses i nedenstående, er der beregnet lugtbidrag til nabobeboelse 7 steder og til samlet bebyggelse og byzone et sted. Lovens krav er i alle tilfælde overholdt.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
Hesterørddevej 101	0	NY	245,3	245,3	485,4	Ja
Hesterørddevej 103	0	FMK	218,8	218,8	508,6	Ja
Hesterørddevej 99	0	NY	245,3	245,3	681,7	Ja
Lunden 12	1	FMK	218,8	218,8	478,1	Ja
Lunden 14	1	FMK	218,8	218,8	569,9	Ja
Svinget 7	1	NY	245,3	269,8	483,3	Ja
Svinget 9	1	NY	245,3	269,8	338,2	Ja
Hesterørddevej 84	2	NY	584,3	701,2	1511,7	Ja
Ø. Assels By, Ø. Assels	2	NY	784,1	941	1681,1	Ja

Lugtemission fra staldene begrænses ved god hygiejnisk standard. Der forventes kun lugtbidrag fra gylletanken ved omrøring og kortvarigt ved transport.

På baggrund af ovenstående og med udgangspunkt i beregningerne foretaget i ansøgningssystemet vurderes det, at lugtemissionen fra produktionsarealet på husdyrbruget ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning på miljøet, på naboer om omkringboende og generelt på menneskers sundhed.

6.2.7. Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Støj kan forekomme fra ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og transport af foder, korntørring, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen.

I farestalden bruges diffus ventilation der sikrer mod træk. I drægtighedsstalden bruges undertryk med vægventiler, og i smågrisestaldene bruges combidiffus. Ventilationen er fuldautomatisk, og i de nye stalde laves der energibesparende ventilation med lavest muligt elforbrug. Der er alarm og nødopluk på ventilationsanlægget i tilfælde af strømsvigt.

Til daglig vil der være begrænset støj fra, foderanlæg, motoriserede køretøjer og transporter. Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, mens ventilationsstøj må forventes hele døgnet. Da vinduer og døre normalt vis

er lukkede i svinebesætninger, vil støjniveauet fra dyrene i stalden være meget lavt.

Husdyrbruget på Hesterøroddevej 104 udvider samlet set produktionsarealet med 2.850 m², og der er altså tale om en relativt stor udvidelse. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer medvirker dog til, at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Der er redegjort for at transporter og andre støjende aktiviteter så vidt muligt foregår i dagtimerne, og det vurderes samlet set ikke, at husdyrbruget vil medføre væsentligt støjgener i nærmiljøet eller bidrage til forringelse af menneskers sundhed.

Lys

I staldene er lyset tændt efter behov i tidsrummet mellem kl. 6 til 22. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning i staldene om natten.

Ved staldanlægget er der udendørslys der er styret via sensor og manuelt. Lyset er placeret, så det er muligt at orientere sig ved staldanlægget.

Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten.

Det vurderes ikke at udvidelsen på Hesterøroddevej 104 vil medføre væsentligt mere belysning end i nudriften. Den nye løbe-drægtighedsstald etableres øst for den eksisterende og vil derfor ikke medføre forøget belysning for naboer mod øst og vest. Mod nord og syd er terrænet af en sådan karakter, at naboer ikke vil blive generet af belysning.

Samlet set forventes det ikke, at ejendommens belysning vil påvirkning omgivelserne, herunder landskabet og mennesker, i negativ retning.

Skadedyr

Der vil blive foretaget effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der anvendes rovfluer i staldene til bekæmpelse af fluer. Gnavere forebygges ved renholdelse af anlægget samt udlægning af gift.

Med anvendelse af rovfluer og gift søges gener fra skadedyr minimeret. Det vurderes ikke, at det ansøgte, vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, herunder menneskers sundhed, som følge af skadedyr.

Støv

Der kan forventes minimale støvgener i forbindelse med transporter til og fra ejendommen som søges mindsket via hensynsfuld kørsel forbi beboelse.

Støvgener i forbindelse med ventilation, korntørring og opbevaring af korn på ejendommen vil kun forekomme i området omkring staldene og dermed i god afstand fra naboer.

Der er fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og kørsel. Hvis der forekommer støvgener for naboer i forbindelse med transporter på grusvejene omkring ejendommen, kan dette afhjælpes med vanding. Støvgener ved foderopbevaring afhjælpes ved fokus på at rør og slanger til siloerne er tætte, samt ved at kornet renses inden det transporteres i siloerne.

Det vurderes derfor ikke, at det ansøgte, vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, herunder menneskers sundhed som følge af støv.

Transport

Ved transporter til og fra ejendommen, søger Mogens Balle Kristensen altid for at udvise størst muligt hensyn til omgivelserne, så der ikke opstår unødvendige gener. Størstedelen af transporterne er kørsel med dyr, foder og husdyrgødning, herunder fiberfraktionen fra den separerede gylle, der køres til biogasanlæg.

Antallet af transporter forventes som det ses i tabellen nedenfor:

Transporter	Nudrift	Ansøgt
Fiber med traktor og vogn	24	36
Rejekt til Staghøj møllevej 8	0	120
Gyllekørsel til arealer	150	150
Foder til Staghøj møllevej 8	0	100
Indgående fodermidler	48	62
Indgående korn	75	150
Dyr	104	104
Halm	25	45
Olie og diesel	4	4
I alt	430	771

Som det ses, forventes antallet af transporter at stige med ca. 341 transporter om året som følge af udvidelsen. Der sker en fordobling i antallet af indgående kørsler med foder til Hesterøddevej og en forøgelse i antal kørsler med fiber til biogas. Derudover stiger antallet af kørsler med halm. Fremover transporteres der i øvrigt foder og rejktgylle til Staghøj møllevej 8.

Antallet af gylletransporter til arealerne forventes ikke at stige. Hovedparten af gyllen udbringes med slangeudlægger, hvilket forklarer det relativt lave antal gyllekørsler.

Transporter til og fra ejendommen foregår hovedsageligt i nordlig retning langs Hesterøddevej. Transporter til Staghøj møllevej 8 foregår via Hesterøddevej over Peterslundvej og Rolighedsvej. Da udkørslen fra ejendommen ligger ud til en lige vejstrækning, vurderes oversigtsforholdene at være gode.

Det er oplyst, at der altid udvises størst mulige hensyn ved transporter forbi beboelse, og transporter til og fra ejendommen foregår også via indkørslen fra Hesterøddevej, som ikke direkte påvirker naboer i området.

Antallet af transporter øges i ansøgt drift, men det vurderes ikke at nå et omfang, der er uforeneligt med størrelsen af udvidelsen eller uhensigtsmæssigt i forhold til de omkringboende.

Ruten fra Hesterøroddevej 104 til Staghøjmøllevej 8 er domineret af landbrugs-ejendomme, og det vurderes derfor at befolkningen i området i forvejen er vant til tunge transporter og derfor ikke vil kunne mærke væsentlig forskel ved det forøgede antal transporter mellem Hesterøroddevej 104 og Staghøjmøllevej 8.

På baggrund af ovenstående vurderes det derfor at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning på miljøet, herunder befolkningens sundhed. Det vurderes i øvrigt ikke, at antallet af transporter er uforholdsmæssigt stort og energiforbruget vil derfor ikke blive højere end hvad der kan forventes af et husdyrbrug i denne størrelse.

Foder

På bedriften vil der blive anvendt færdigblandet foder som opbevares i de to nye fodersiloer og i foderladen. Der er fokus på at rør og slanger til siloerne er tætte.

Det vurderes ikke, at anvendelse og håndtering af foder på husdyrbruget vil medføre følgevirkninger eller væsentlige forringelser af naturen.

6.2.8. Risikoelementer vedrørende miljøforhold

Brand

Brand kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Gylleudslip kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge. Gylleudslip kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frosne marker eller efter ekstrem nedbør. Der kan desuden være spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Afløb er afblændet så gylle ikke kan løbe i dræn
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale
- Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpemidler, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Disse håndteres af maskinstation eller andet uddannet personale med sprøjtecertifikat.

Beskrivelse af gener i forbindelse med uheld

Der kan forekomme øget lugt fra anlæg og forurening af vandmiljø. De beskrevne risici og forebyggelse af uheld vurderes at være fyldestgørende.

Håndtering af husdyrgødning

Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring, og tankene kontrolleres hvert 10. år af en autoriseret kontrollant. Derudover tømmes de som hovedregel 1 gang årligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse.

Håndtering af husdyrgødning på ejendommen sker i overensstemmelse med lovens krav. Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld.

- Pumpning af gylle sker under overvågning.
- Læsning af gyllevogne sker med sugekran og foregår under overvågning.

Det vurderes, at husdyrgødning opbevares og håndteres på en måde som minimerer risikoen for gylleuheld på ejendommen, og den angivne spildevandshåndtering vurderes at ske i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Der vurderes samlet set, foranstaltninger til at minimere spild eller uheld i forbindelse med gyllehåndtering er af et sådant omfang, at driften af husdyrbruget ikke vil medføre væsentlig påvirkning på miljøet.

Olie og brændstof

På ejendommen er der en dieseltank i maskinhuset og en tank til fyringsolie i fyrrummet. Sker der spild af olie ved tankning og påfyldning, vil dette øjeblikkeligt blive opsamlet.

6.2.9. Affaldsproduktion og ressourceforbrug

Energiforbrug

Staldbelysningen rengøres jævnligt, så nytteværdien af belysningen er optimal i forhold til energiforbruget.

I farestald bruges diffus ventilation, hvilket sikrer mod træk. I drægtighedsstald bruges undertryk med vægventiler. Ved smågrisene bruges combidiffus (vægventiler + diffus). Den eksisterende ventilation er med multistep. Ventilation i nye stalde indrettes med energibesparende ventilatorer.

Ejendommens årlige elforbrug til produktionen forventes at stige fra ca. 300.000 kWh til 540.000 kWh. Staldene opvarmes med halmfyr i nudrift og med overskudsvarme fra gyllekølingsanlægget i ansøgt drift.

Der vurderes at ejendommens energiforbrug er indenfor rimelighedens grænser for et husdyrbrug af denne størrelse. Det er oplyst at gyllekølingsanlægget i den nye løbe-drægtighedsstald genbruges til opvarmning af stalde. Det vurderes derfor, at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlige følgevirkninger for miljøet eller bidrage til klimaforandringer.

Vandforbrug

Det årlige vandforbrug på Hesterøroddevej 104 forventes at stige fra ca. 11.000 m³ til ca. 18.000 m³. Ejendommen får vand fra Sydmors Vandforsyning.

Vandforbruget minimeres ved følgende tiltag:

- Overbrusningsanlæg i klima- og drægtighedsstalder styres af ventilationscomputer
- Der er daglig kontrol af vandkopper og rørsystemets tæthed.
- Der er højtrykskøling i alle stalde
- Der er iblødsætningsanlæg i klima og farestalde.
- Staldene vaskes manuelt med højtryksrensere.
- Vandforbruget måles og tjekkes løbende. Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Det vurderes vandforbruget på ejendommen minimeres mest muligt under hensyntagen til både vandressourcen og husdyrbrugets drift.

Der vurderes samlet set, at forbruget af vand er af et sådant omfang, at driften af husdyrbruget ikke vil medføre væsentlig påvirkning på miljøet.

Spildevand

Rengøringsvand fra vask af stalde tilføres gyllebeholder. Sanitært spildevand fra driftsbygninger ledes til opsamlingsbeholder, der tømmes 3 gange årligt. Spildevand fra stuehus ledes til godkendt anlæg til nedsivning af husspildevand. Tagvand ledes til dræn og videre til grøft. Nedbør og vaskevand fra vaskeplads ledes til ajlebeholder. Placering af afløb kan ses i bilag 4.

Det vurderes, at den angivne spildevandshåndtering sker i overensstemmelse med gældende lovgivning. Vand fra vaskepladsen tilføjes til gyllen og forventes derfor heller ikke at medføre væsentlig forringelse af miljøet.

Affald, reststoffer, kemikalier og pesticider

Kanyler og medicinrester opbevares i plastbeholder og afhentes af I/S MOK. Farligt affald opbevares i forrum ved arestalden og afhentes af I/S MOK. Emballage-

affald opbevares i container, der tømmes ugentligt. Genanvendeligt affald afleveres på genbrugsplads. Forbrændingseget affald opbevares i container, der tømmes ugentligt. Metaller sælges til skrot.

Det vurderes, at ejendommens affaldshåndtering sker i overensstemmelse med gældende regler, og det ansøgte vil derfor ikke medføre en væsentlig forringelse af miljøet som følge heraf.

6.2.10. Valg af BAT til ammoniakreduktion

BAT-niveauet er udregnet i www.husdyrgodkendelse.dk til 6.553 kg NH₃-N/år. Med en samlet emission på 6.547 NH₃-N/år er BAT-niveauet overholdt med 6 kg.

Der etableres gyllekøling i den nye løbe-drægtighedsstald og den nye farestald, samt teltoverdækning på den store, uoverdækkede gyllebeholder. Herved lever det ansøgte op til BAT vedrørende ammoniak. Andre teknologier har været overvejet, herunder forsuring og luftrensning. Gyllekøling er valgt, fordi varmen kan udnyttes i staldene.

6.2.11. Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det vurderes dog, at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor emissionen kun vil påvirke lokalområdet, og ingen emission fra anlægget vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det vurderes derfor, at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger.

6.2.12. Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører, vil gyllebeholdere, fortanke og gyllekanaler blive tømt og rengjort. Stalde, fodersiloer og foderrum tømmes og rengøres, olietanke tømmes, og farligt affald, herunder spildolie, kemikalier og medicin bortskaffes efter kommunens affaldsregulativ.

Der vil i forbindelse med et eventuelt ophør blive foretaget en vurdering af jordens og grundvandets forureningstilstand samt en risikovurdering med hensyn til menneskers sundhed og miljøet.

Såfremt risikovurderingen viser, at ejendommen kan udgøre en væsentlig risiko for menneskers sundhed eller miljøet, vil der samtidig blive indsendt et oplæg til foranstaltninger der sikrer, at en sådan risiko ikke bliver en realitet.

6.2.13. BAT – Bedste tilgængelige teknik

Management og egenkontrol

På bedriften er der følgende tiltag i forbindelse med management og egenkontrol:

1. *Uddannelse og træningsprogrammer for personale.*
Bedriftens medarbejdere uddannes løbende efter behov igennem for eksempel ERFA-grupper, kurser og efteruddannelse. Medarbejderne er ori-

enteret om at ejendommen er miljøgodkendt og er bevidste og informerede om det ansvar og de vilkår, der dermed følger.

2. *Registrering af vand, energi, foder, spild, forbrug af handels- og husdyrgødning.*

Der føres løbende kontrol med foderforbruget til dyrene og daglig kontrol med eventuelt vand- og foderspild. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

3. *Beredskabsplan.*

Der er lavet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld er beskrevet. Der foretages brandteknisk gennemgang af ejendommen af autoriseret person hvert 8. år.

4. *Reparation og vedligeholdelsesprogrammer for bygninger og inventar.*

Efter tømning af hver sektion bliver staldsektionerne vasket og overbrusning, ventilations- og varmeanlæg bliver rengjort og funktionen kontrolleret. Ligeledes kontrolleres udfodringsanlægget og vandventilerne. Bygninger vedligeholdes løbende og ejendommen holdes ryddelig.

5. *Hensigtsmæssig planlægning af aktiviteter på anlægget.*

Dyreflytninger sker så vidt muligt altid på hverdage i dagtimer. Gylleudslusning foretages så vidt muligt altid på ugens hverdage inden for normalt arbejdstid. Fodertransport til og fra ejendommens lager foretages normalt på ugens hverdage. I forbindelse med høst vil der dog foregå arbejde ud over almindelig arbejdstid. Faste arbejdsopgaver inddeles i daglige-ugentlige-månedlige-årige opgaver.

Egenkontrol foreslås at omfatte blandt andet daglig overvågning af foderforbruget og periodevis kontrol af vand- og energiforbrug.

6. Medarbejderne instrueres omkring:

- Dyrenes sundhed og velfærd.
- Foder og hygiejne
- Medicinanvendelse
- Affaldshåndtering
- Anvendelse af rengøringsmidler
- Betjening, vedligehold og kontrol af udstyr
- Risici og Beredskabsplan
- Arbejdssikkerhed, APV
- Sundhedsrisici
- God produktionspraksis

Råvarer og foder

Søer og smågrise fodres med hjemmeblandet foder, mens poltene får færdigblandet tørfoder. Der anvendes fasefodring til søerne, og alle foderblandinger til sættes fytase.

Der udtages kornprøver efter høst og der tages foderanalyser, hvis der opstår problemer. Der laves analyser på indkøbt korn. Alle foderkomponenter afvejes i

foderblander. Foderet udfodres i foderkasser (volumendosering), og der er fokus på at minimere spild.

På ejendommen bruges der opvarmning med halm for at minimere forbruget af olie. Dette erstattes delvist ved fremtidig udnyttelse af overskudsvarmen fra gyllekølingsanlægget.

Det vurderes samlet set, at der er fokus på at minimere råvareforbrug på ejendommen, og at det ansøgte derved lever op til BAT.

Vand- og energiforbrug

Der anvendes flere tiltag til at reducere overflødig vand- og energiforbrug. Der er etableret halmfyr i stedet for oliefyr, og gulvvarmen i smågrisestalden reduceres efter grisenes alder. Overskydende varme fra gyllekølingsanlægget vil fremover blive anvendt til opvarmning af stalde. Ventilationen i de nye staldbygninger forsynes med energibesparende ventilatorer, og der er lysstyring i drægtighedsstalden. Overbrusningsanlægget i drægtighedsstalden og klimastalden er computerstyret.

Det vurderes, at ejendommen ved hjælp af de nævnte tiltag lever op til kravet om anvendelse af renere teknologi til nedbringelse af vand- og energiforbrug.

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Flydende husdyrgødning opbevares dels i gyllekanaler og fortank, og dels i ejendommens fem gyllebeholder som angives i tabellen herunder:

Gyllebeholder	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Overdækning	NH ₃ -effekt
1. Gyllebeholder	3.200	801	Telt	50 %
2. Gyllebeholder	3.200	773	Telt i ansøgt drift	50 %
3. Gyllebeholder	1.800	646	Flydelag	-
4. Nedgravet gyllebeholder	200	Ikke relevant	Nedgravet	100 %
5. Procestank	500	134	Telt	50 %
I alt	8.900	2.354		

Procestanken bruges til separering af gyllen, hvilket foregår med en mobil decantor. Fiberfraktionen køres herefter med lastbil til biogasanlæg, mens rejektgyllen opbevares i de tre store gyllebeholdere på Hesterørødvej 104 og i tanke på Staghøjvej 8.

Staldsystemer

BAT er defineret i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), i BAT-bygge- og teknologi-blade og via beregninger i ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:

- gylleforsuring
- luftrensning

Det er vurderet at alle alternativer vil medføre en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

6.2.14. Forventet virkning på miljøet

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på Hesterørødvej 104, inklusiv egenkontrol og management, lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

7 Ammoniakdeposition og bilag IV-arter

7.1. Beskyttelsesniveau for ammoniakdeposition

Nærmeste kategori 1-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura 2000-områder, jævnfør Husdyrbruglovens § 7, er et surt overdrev som ligger ca. 1,1 km vest for anlægget. Overdrevet er kortlagt som et surt overdrev og vurderet til tilstandsklasse III af Miljøstyrelsen. Overdrevet ligger som en del af strandengene ud til Limfjorden. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at der er en totaldeposition fra husdyrbruget på 0,2 kg NH₃-N/ha/år. Området vurderes dermed ikke at blive negativt påvirket af miljøgodkendelsen på Hesterøroddevej 104, selvom der skal regnes med kumulation fra ét andet husdyrbrug (Lunden 2).

Nærmeste kategori 2-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, jf. Husdyrbruglovens § 7, er et overdrev som ligger ca. 1,25 km syd for anlægget. Der er foretaget en ammoniakdepositionsregning på dette område, som viser at der er en totaldeposition fra husdyrbruget på 0,1 kg NH₃-N/ha/år, og ingen merdeposition som følge af udvidelsen. Der er tale om et 13 ha meget smalt overdrev beliggende som en nedskredskrænt ned til stranden. Tålegrænsen for overdrev ligger i intervallet 10 - 25 kg N pr. ha pr. år. Baggrundsbelastningen er senest i 2017 opgjort til 11 kg N/ha/år, regnet som et gennemsnit over de tre foregående år. Da der kun sker en merdeposition fra husdyrbruget på 0,1 kg NH₃-N/ha/år, vurderes udvidelsen ikke at kunne medføre tilstandsændringer i naturområdet.

Nærmeste kategori 3-natur er en mose, der ligger ca. 570 meter sydsydvest for anlægget. Kategori 3-natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er heder, moser og overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, samt ammoniakfølsomme skove. Der er tale om en næringsrig mose, domineret af arter der fortrinsvis findes på kalkholdig bund. Naturtypen vurderes at være funderet på næringsholdigt drænvand/overfladevand, og er derfor tolerant overfor luftbåret ammoniakdeposition. Baggrundsbelastningen er senest i 2017 opgjort til 11 kg N/ha/år, regnet som et gennemsnit over de tre foregående år. Udvidelsen på Hesterøroddevej 104 med en merbelastning på 0,1 kg NH₃-N/ha/år, mens den totale belastning fra anlægget er beregnet til 0,3 kg NH₃-N/ha/år. Ammoniakdeposition vurderes derfor ikke at medføre en tilstandsforringelse af naturområdet.

Øvrige naturområder i nærheden af anlægget vurderes ikke at være ammoniakfølsomme, selvom de modtager en merdeposition fra projektet, der væsentligt overstiger 1 kg NH₃-N/ha/år.

Ammoniakdepositionen fra Hesterøroddevej 104 vurderes ikke at medføre negativ påvirkning af omkringliggende naturområder.

7.2. Ammoniakdeposition på Natura 2000-områder

Det nærmeste Natura 2000-område ligger godt 1.000 meter vest for anlægget, og er EU fuglebeskyttelsesområde nr. 27: Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lindholm og Rotholme og Habitatområde nr. 28: Agger Tange, Nis-

sum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø. Udpegningsgrundlag og særlige trusler mod områdets tilstand fremgår af bilag 5.

Ammoniakemissionen fra Hesterøddevej 104 giver anledning til en ammoniakdeposition på 0,2 kg NH₃-N/ha/år i Natura 2000-området.

Morsø Kommune finder på baggrund heraf, at det ansøgte projekt isoleret set ikke via ammoniakfordampning kan få negativ indvirkning på området, herunder på arterne og naturtyperne, som området er udpeget for at beskytte.

Morsø Kommune vurderer desuden, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området som følge af ammoniakemission.

Morsø Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at det ikke i henhold til habitatbekendtgørelsen er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering i forhold til ammoniakpåvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

7.3. Bilag IV-arter

Medlemslandene i EU skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for eller uden for et af de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. Disse arter fremgår af direktivets Bilag IV.

Der er ikke registreret Bilag IV-arter i nærheden af anlægget. Anlægget ligger inden for udbredelsesområdet for markfirben, spidssnudet frø, stor vandsalamander, odder, birkemus, og flere flagermusarter.

Det er sandsynligt, at der kan forekomme stor vandsalamander og spidssnudet frø i nogle af vandhullerne i agerlandet omkring anlægget. Det vurderes ikke at emissionen fra ejendommen kan påvirke disse vandhuller og dermed de arter der lever deri, negativt.

Markfirben er afhængig af lysåbne uforstyrrede arealer, gerne sydvendte overdrevsskrænter. Udvidelse af husdyrproduktionen vurderes ikke at kunne udgøre nogen potentiel risiko for udbredelsen af markfirben.

Nyere undersøgelser viser registreringer af 7 arter af flagermus på Mors, og det vurderes sandsynligt, at flere af dem også kan fouragere eller opholde sig i umiddelbar nærhed af anlægget. Husdyrproduktion vurderes dog ikke at indebære en negativ påvirkning af flagermusenes udbredelse og levesteder.

Morsø Kommune vurderer sammenfattende, at udvidelsen af husdyrbruget ikke giver anledning til beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne.

8 Offentliggørelse

Nabo-/partshøring

Et udkast til godkendelse har været fremsendt til ansøger, naboer/omkringboende og sagens parter, herunder ejere af ejendomme inden for lugtkonsekvenszonen på 1.028 meter i 30 dage. Der er ikke indkommet bemærkninger i høringsperioden.

Afgørelsen

Afgørelsen er sendt til:

- Mogens Balle Kristensen, Hesterøroddevej 104, 7990 Øster Assels
- Nina Ottesen, Landbo Limfjord, Reservevej 85, 7800 Skive

Orientering om afgørelse er sendt til:

- Sundhedsstyrelsen – Region Nord, senord@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Morsø, dnmorsoe-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling, morsoe@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Annoncering

Afgørelsen annonceres på Morsø Kommunes hjemmeside den 31. januar 2020.

9 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøger, Miljøministeren, Embedslægen, interesseorganisationer og andre, der må antages at have væsentlig interesse i sagen.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Morsø Kommune i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 som privatperson, eller kr. 1.800 som forening eller virksomhed. Du kan betale gebyret med betalingskort i Klageportalen. Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside.

Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af en afgørelse, som følge af den tid der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Ønsker du at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvor vidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være indsendt senest **den 28. februar 2020**.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Ønskes afgørelsen indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra afgørelsen er offentliggjort.

10 Bilag

Bilag 1: BAT-niveau

Bilag 2: Situationsplan og produktionsarealer

Bilag 3: Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Bilag 4: Afløbsplan

Bilag 5: Natura 2000-område nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Bilag 1 - BAT-niveau

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5611	942	6553
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5947	600	6547
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	6
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Samlet ammoniaktab for hele anlægget (alle produktioner) opnåelig ved anvendelse af BAT

Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers Begrundelse	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens Begrundelse
5611				

Beregninger af progressive BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for produktioner i nye stalde

BAT-husdyrtype	Areal (m ²)	Beregnet BAT krav (kg NH ₃ -N / (m ² · år))
Slagtesvin	125	Aralet er lig med eller under 1300 m ² . BAT kravet er fastlagt til 1,62 kg NH ₃ -N / (m ² · år)
Smågrise	125	Aralet er lig med eller under 2600 m ² . BAT kravet er fastlagt til 0,58 kg NH ₃ -N / (m ² · år)
Søer, gølle og drægtige	2210	Aralet er mellem 1900 m ² og 3700 m ² . BAT kravet er beregnet til 0,86 kg NH ₃ -N / (m ² · år) Følgende formel er anvendt i beregningen: $0,87 - \frac{0,87 - 0,70}{3700 - 1900} \times (2210 - 1900) = 0,86$
Søer, diegivende	1123	Aralet er lig med eller under 1200 m ² . BAT kravet er fastlagt til 0,59 kg NH ₃ -N / (m ² · år)

Forklaring til forkortelser anvendt i formelen til udregning af BAT kravet

$\sqrt{NH\_3EGV1}$	Nedre emissionsgrænseværdi (kg NH ₃ -N / (m ² · år)). Findes i BAT-normtalsæt [NH3Emissionsgrænseværdi1].
$\sqrt{NH\_3EGV2}$	Øvre emissionsgrænseværdi (kg NH ₃ -N / (m ² · år)). Findes i BAT-normtalsæt [NH3Emissionsgrænseværdi2].
$\sqrt{Areal1}$	Nedre grænse i produktionsstørrelsen (m ²) for progressiv udregning. Findes i BAT-normtalsæt [ProdStoerelse1].
$\sqrt{Areal2}$	Øvre grænse i produktionsstørrelsen (m ²) for progressiv udregning. Findes i BAT-normtalsæt [ProdStoerelse2].
$\sqrt{Areal}$	Det angivne areal for produktionen (m ²)

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^C
Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Drægtighedsstald	Søer, gølle og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,86	2,00

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^b	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Løbestald	Søer, gøide og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,70 - 0,87 ^b	1,30
Løbestald	Søer, gøide og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,86	2,00
Smågrise 1	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Farestald 1	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Ny løbe-dr.	Søer, gøide og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,86	1,20
Ny farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,59	0,66
Polte	Alle svin; 25-49 % fast gulv ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	1,25	1,90
Smågrise 2	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrise 3	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrise 4	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrise 5	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrise 8	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrise 7	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Smågrise 6	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,50 - 0,58 ^b	0,56
Farestald 2	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Farestald 3	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Farestald 4	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Farestald 5	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66
Farestald 6	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	Eksisterende staldafsnit	0,47 - 0,59 ^b	0,66

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

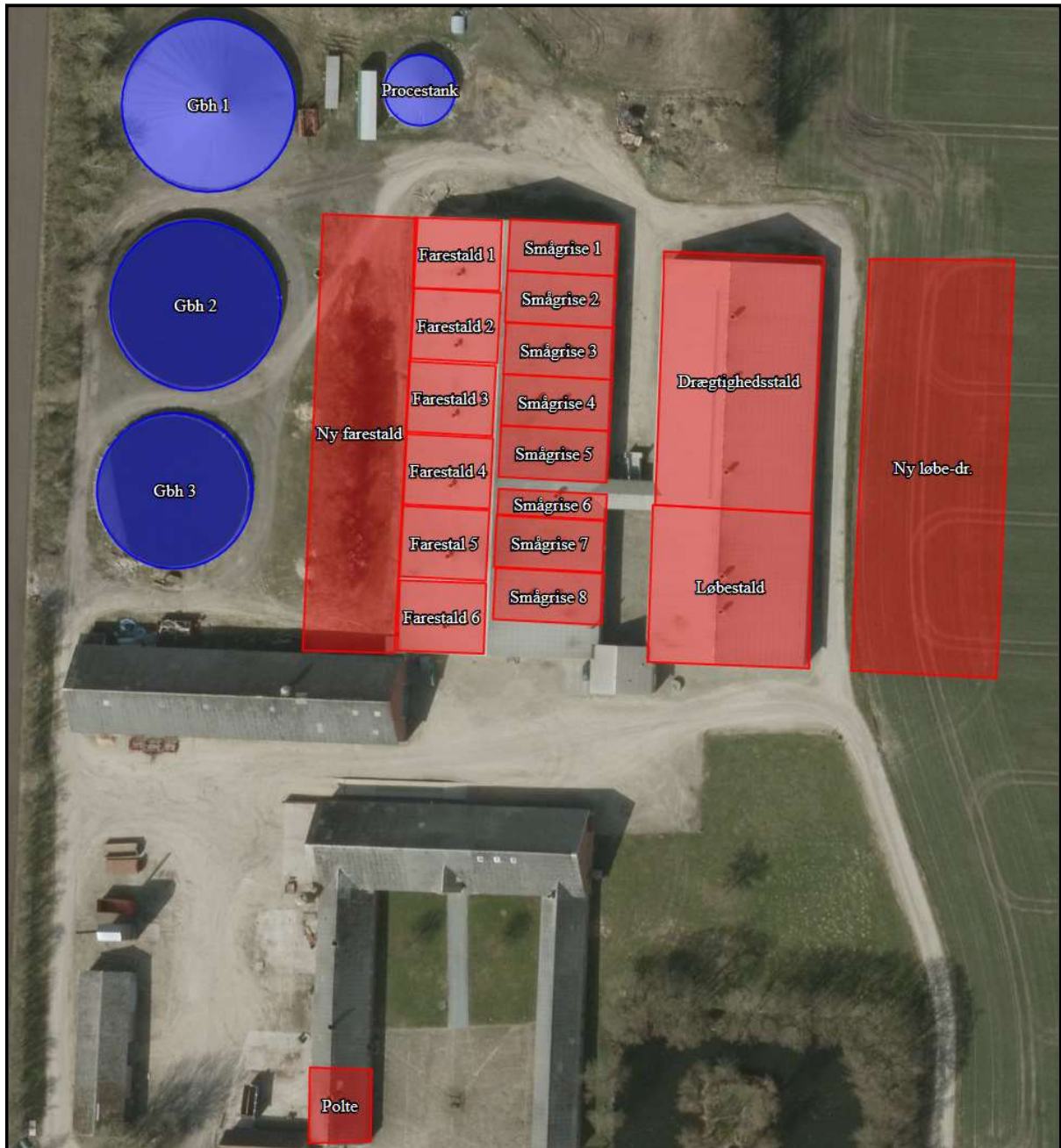

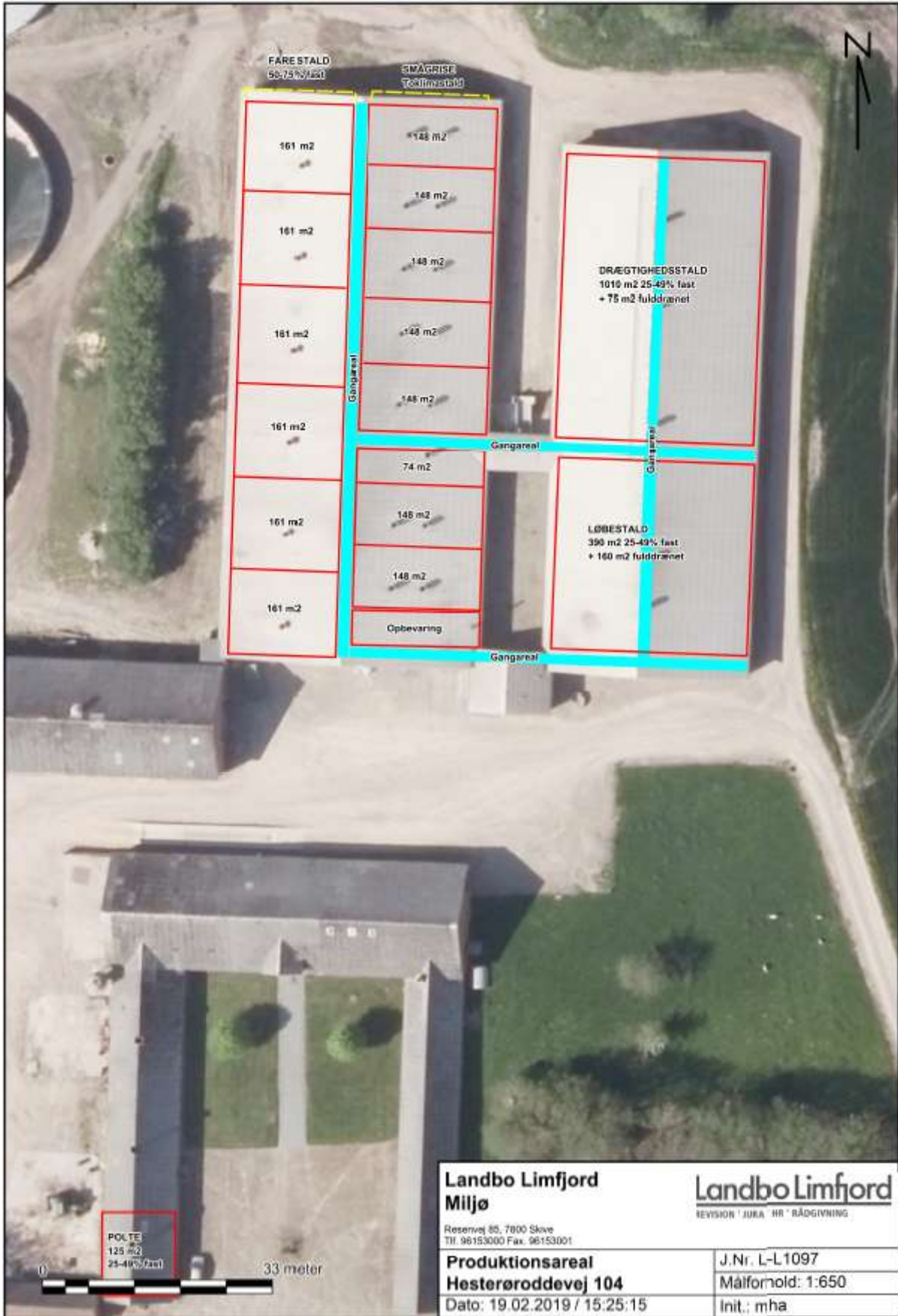
Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT						
Produktion	BAT krav Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Korrektionsfaktor for udeglænde	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N /år)
(#143583) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	1010	1,30	1	1313		
(#147120) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	75	0,86	1	64		
(#143586) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	390	1,30	1	507		
(#147121) Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	160	0,86	1	137		
(#143587) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#143588) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	161	0,66	1	106		
(#143637) Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv	1830	0,86	1	1584		
(#143638) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	1000	0,59	1	590		
(#143666) Flexgruppe: Alle svin; 25-49 % fast gulv	123	1,23	1	156		
(#147123) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#147124) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#147143) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#147144) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#147145) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#147146) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148	0,56	1	83		
(#147147) Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	74	0,56	1	41		
(#147148) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	161	0,66	1	106		
(#147149) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	161	0,66	1	106		
(#147150) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	161	0,66	1	106		
(#147151) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	161	0,66	1	106		
(#147152) Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv	161	0,66	1	106		

Bilag 2 – Situationsplan og produktionsarealer

Bilag 3 – Dyretype, staldsystem, produktionsareal og miljøteknologi

Stald	Dyretype - ansøgt	Miljøteknologi	Produktionsareal Ansøgt drift	
Drægtighedstald	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv	Ingen	75	
Drægtighedstald	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv		1.010	
Farestald 1	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		161	
Farestald 2	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		161	
Farestald 3	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		161	
Farestald 4	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		161	
Farestald 5	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		161	
Farestald 6	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		161	
Løbestald	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, fuldspaltegulv		160	
Løbestald	Søer, golde og drægtige. Individuel opstaldning, delvis spaltegulv		390	
Ny farestald	Søer, diegivende. Kassestier, delvis spaltegulv		1.000	
Ny løbe-dr.	Søer, golde og drægtige. Løsgående, delvis spaltegulv		Gyllekøling	1.850
Polte	Flexgruppe: Alle svin; 25-49 % fast gulv		Ingen	125
Smågrise 1	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
Smågrise 2	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
Smågrise 3	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
Smågrise 4	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
Smågrise 5	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
Smågrise 6	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	74		
Smågrise 7	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
Smågrise 8	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	148		
SUM			6.686	

Bilag 4 – Afløbsplan

Landbo Limfjord
Miljø

Reservevej 85, 7800 Skive
Tlf. 96153000 Fax. 96153001

Afløbsplan (1)
Hesterørødvej 104

Dato: 12.12.2019 / 09:03:21

Landbo Limfjord

BYVURDNING AF MILJØPÅVIRKNINGER

J.Nr. L-L1097

Målforshold: 1:950

Init.: mha

Bilag 5 - Natura 2000-område nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Udpegningsgrundlag og beskrivelse jfr. Basisanalyse:

Arter

1103 Stavsild
1166 Stor vandsalamander
1355 Odder
1365 Spættet sæl
1393 Blank seglmos

Naturtyper

1110 Sandbanke
1140 Vadeflade
1150 Lagune
1160 Bugt
1170 Rev
1210 Strandvold med enårige planter
1220 Strandvold med flerårig planter
1310 Enårig strandengsvegetation
1330 Strandenge
2110 Forklit
2120 Hvid klit
2130 Grå/grøn klit
2140 Klithede
2160 Havtornklit
2170 Grårisklit
2190 Klitlavning
3150 Næringsrig sø
3260 Vandløb
4030 Tør hede
6210 Kalkoverdrev
6230 Surt overdrev
6410 Tidvis våd eng
7140 Hængesæk
7220 Kildevæld
7230 Riggær

Fugle (her nævnes kun arterne i Fuglebeskyttelsesområde F27)

Klyde
Havterne
Lysbuget knortegås
Toppet skallesluger
Hvinand
Hjejle

Områdebeskrivelse

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af enten regional eller national betydning. Således forekommer ca. 20 % af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Strandengene er vigtige for de truede fuglearter Alm. Ryle og Brushane. I alt har området et areal på 33.165 ha, hvoraf de 84% er hav.

Vigtigste naturværdier

Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af landets største lavvandede fjordområder. Disse arealer har tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs. De lavvandede marine områder omkring Agerø er af international betydning for Lysbuget Knorregås. Den store nordlige lagunesø på Agger Tange er et vigtigt nationalt forstyrrelsesfrit område for specielt Spids-, Krik- og Pibeænder, ligesom Agger Tange er et vigtigt rastested for bl.a. Klyder og Hjejler. Dertil kommer, at flere af områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokaliteter for Split-, Fjord-, Dværg- og Havterne.

Trusler mod områdets naturværdier

Tilgroning. Mange af naturtypeforekomsterne er under tilgroning, især rigkær og kildevæld, især pga. manglende eller uhensigtsmæssig græsning.

Hydrologi. Inddigning og kunstig afvanding med grøfter, dræn eller pumper har negativ effekt på især de kystnære naturtyper.

Landbrug. Afdrift af næringsstoffer og pesticider fra landbrugsarealer udgør en negativ randpåvirkning på flere naturtyper. Næringsstofbelastning fra luften udgør især en trussel mod forekomsterne af sure overdrev, tørre heder, klitheder, grå/grønne klitheder, idet tålegrænsen er markant overskredet for de fleste arealers vedkommende. Dette gælder i mindre grad for kalkoverdrev, rigkær og kildevæld. Ligeledes er store dele af de marine naturtyper i Limfjorden fortsat truet af for store tilførsler af næringsstof. Dette betyder igen, at fødegrundlaget for de fugle, der er tilknyttet især ålegræsbestandene er truet.

Invasive arter. Næsten alle de kortlagt naturtyper er påvirket af forekomst af invasive arter, især rynket rose og nåletræer.